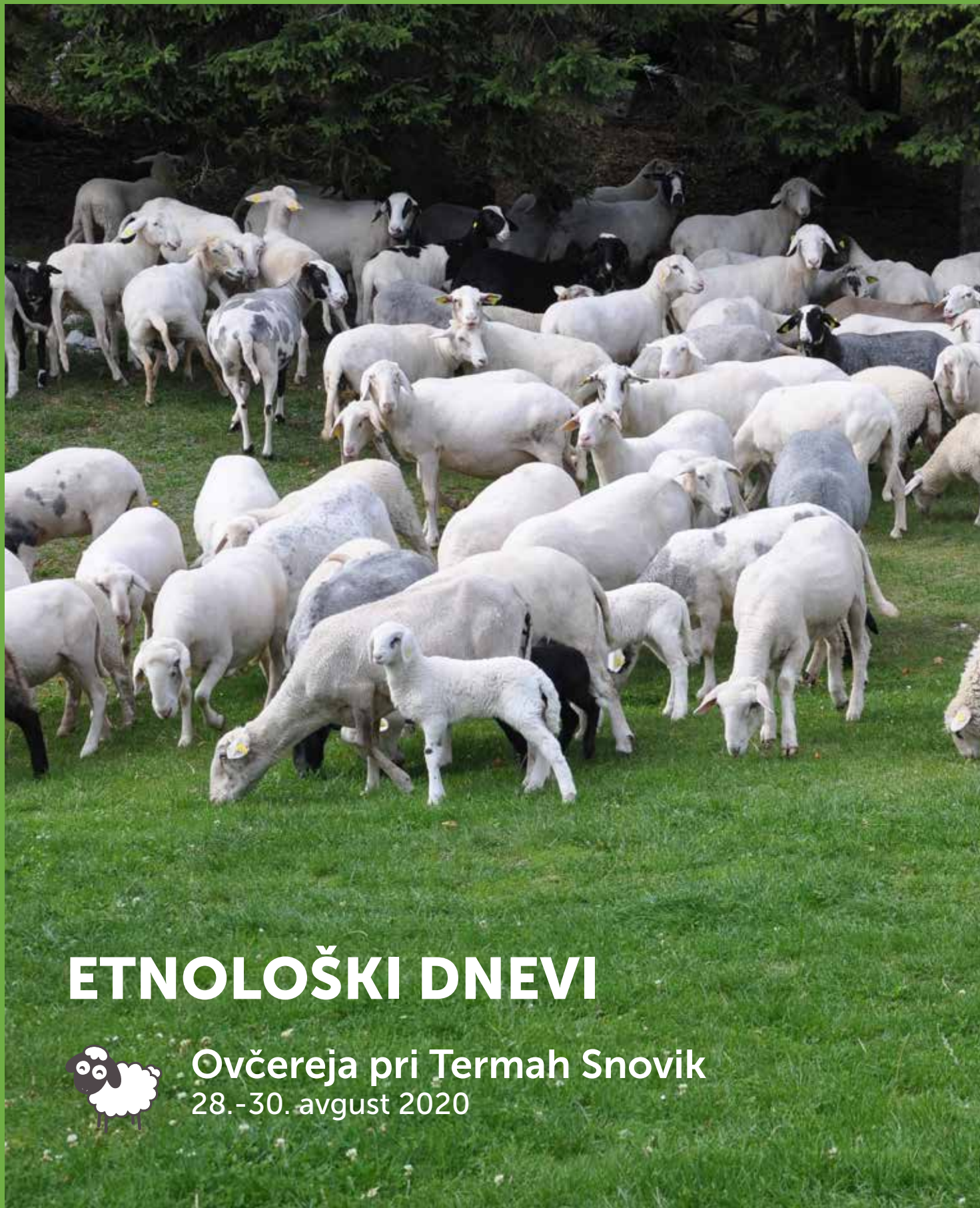

TUHINJSKI GLAS

TURISTIČNO DRUŠTVO
TUHINJSKA DOLINA

GLASILO TURISTIČNEGA DRUŠTVA TUHINJSKA DOLINA
AVGUST 2020 • Letnik 2020 • Številka 1

ETNOLOŠKI DNEVI

Ovčereja pri Termah Snovik
28.-30. avgust 2020

Nagovor župana Mateja Slaparja ob 15-letnici Turističnega društva Tuhinjska dolina

Spoštovane, spoštovani,

v Turističnem društvu Tuhinjska dolina ste se zbrali ljudje, ki vam ni vseeno za našo, kot biser lepo Tuhinjsko dolino. Turistična dejavnost v tem delu naše občine predstavlja pomembno gospodarsko panogo in tudi zaradi aktivnosti etnološke sekcije, sekcije za kolesarstvo in pohodniške poti, sekcije za estetski izgled doline in sekcije za turistični podmladek, se le-ta razvija in ponuja paleto možnosti, da jo obiščemo tako domačini kot tudi turisti. Z razvojem vašega društva se je posledično razvijala tudi naša dolina. Razvijalo se je rokodelstvo, lokalna samooskrba. Dejavnosti, usmerjene v prizadevanja za čistost, urejenost naše doline pa so pripomogle, da je njen izgled tako zelo izjemen, lahko bi rekli, da je prav sleherni skriti kotiček doline dih jemajoč. Trudite se, da nam je dolina v ponos, saj z občutkom za ohranjanje kulturne dediščine in prikazovanjem starih običajev ter predmetov, povezanih s kmečkim delom in življenjem, s športnimi dogodki in s paleto drugih dejavnosti skrbite za razvoj in uresničevanje naših in vaših ciljev, med katerimi je tudi ta, da v prihodnjih letih povežemo mesto Kamnik, Tuhinjsko dolino in Motnik v povezano kolesarsko pot vse do občine Vransko.

Že samo poslanstvo društva, da si prizadevate za kakovost življenja prebivalcev Tuhinjske doline, za turistično prepoznavnost in privlačnost doline in za povezovanje z ostalimi društvi v dolini, izžareva pozitivno naravnost in željo po tem, da Tuhinjska dolina živi in se razvija. Da se v njej kalijo mladi upi našega turizma in da kmetijstvo ter z njim povezane dopolnilne dejavnosti, kot je turizem na kmetiji, domača obrt, predelava pridelkov, postajajo vse pomembnejše nosilke razvoja podeželja. Z razvojem turističnih kmetij in tudi turističnih društev lahko preprečimo odseljivanje mladih ljudi, saj so prav mladi najpomembnejši za ohranitev kmetijstva in kulture ter naravne krajine na podeželju, ki je nam v ponos, turistom pa v navdih, da se radi vračajo v naše kraje.

Iskrena hvala za vaš trud, ki ga že petnajsto leto zapored vlagate v razvoj vaše in naše doline. Drage članice, dragi člani Turističnega društva Tuhinjska dolina, vse najboljše ob vaši 15-letnici z željo, da bi uspešno ter razvojno stopali po poti naslednjih petnajst let in več.

Vaš župan,
Matej Slapar

»Pogovor z Ivanom Hribarjem, predsednikom Turističnega društva Tuhinjska dolina«

15 let delovanja TD Tuhinjska dolina

Od ustanovitve Turističnega društva Tuhinjska dolina mineva že 15 let. Kakšni so spomini na tisto obdobje in kakšni so bili prvotni načrti?

15. decembra 2005 je bila zelo smela odločitev, ko se je kar lepo število krajanov odločilo, da ustanovimo turistično društvo. Postavili smo jasno vizijo, ki smo jo usklajevali na več predhodnih sestankih s takratnimi predsedniki KS Tuhinjske doline, kulturnimi, športnimi društvi ter turističnimi zanesenjaki. Poslanstvo nas zavezuje, da se zavzemamo za kakovost življenja prebivalcev Tuhinjske doline, turistično prepoznavnost in privlačnost doline ter za povezovanje z ostalimi društvi. V teh letih se je število članov povečalo za štirikrat, kar nas še posebej veseli.

Turistične dejavnosti vključujejo širok spekter različnih aktivnosti, zato je bilo najbrž različne zadolžitve potrebno razporediti. Kako ste to uredili in kaj bi izpostavili kot uspešno opravljeno na posameznem področju?

Organizirali smo se v interesna področja v štirih sekcijah. V okviru sekcije za pohodništvo in kolesarjenje smo uredili in markirali 43 km pohodniških, tematskih in planinskih poti, za katere tudi vsa leta skrbimo, obnavljamo markacije in skrbimo za urejenost poti. Sekcija za pohodništvo in kolesarjenje je organizirala tudi številne pohode in kolesarske dirke.

Pod vodstvom Manje in Rajka Žebaljca ter Zdenke Klančnik velik pečat pušča etnološka sekcija z organizacijo velikonočnega sejma, etnoloških dnevoev ter živih jaslic. Veliko običajev je bilo prikazanih, zapisanih in posnetih in na ta način je bilo zagotovljeno, da ne bodo pozabljeni. Na pobudo Dragice zadnja leta pripravljamo razstave in delavnice izdelovanja rož iz krep papirja, dejavna pa je tudi pri organizaciji sejmov. S povečanjem števila dogodkov se odpirajo priložnosti za podjetnost ostalih turističnih subjektov in lokalnih prebivalcev.

Skupaj ugotavljamo, da je naša dolina vse bolj urejena, verjamem, da delček k temu prispeva sekcija za lepši izgled naše doline pod vodstvom Matevža Hribarja, ki vodi sekcijo za urejenost Tuhinjske doline. Vsako leto organizira izobraževanje o balkonskih zasaditvah, zeliščih, vrtovih. Že vrsto let izvajamo projekt 10.000 sončnic za sončno Tuhinjsko dolino, ki jih konec maja brezplačno razdelimo. Naši fotografi beležijo čudovite balkone in ureditve vrtov, najboljše tri tudi nagradimo.

Prizadevni profesorji OŠ Šmartno v Tuhinju spodbujajo učence s projektom Turizmu pomaga lastna glava. Vrsto let pripravljajo zanimive turistične projekte, ki so bili nagrajeni s številnimi zlatimi priznanji. Veseli smo, da se nam je že kar nekaj mladih tudi pridružilo.

Zelo smo zadovoljni, da se je pred štirimi leti Klemen Leskovec zavzel za organizacijo pete sekcije Godba Tuhinjska dolina, ki je popestrila kulturni utrip doline in pod vodstvom Miha Kosca, prispeva k prepoznavnosti Tuhinjske doline in občine ter omogoči igranje vsem, ki imajo radi glasbo.

Na 18. seji upravnega odbora nam je Emilija predstavila pobudo za ustanovitev 6. sekcije, in sicer rokodelstvo. Letošnje rokodelske delavnice pa so v celoti namenjene volni in izdelovanju izdelkov iz volne.

Velik dosežek v lanskem letu je bil dolgo pričakovan Mobilni prireditveni prostor skupaj s Termami Snovik, ki nam sedaj omogoča izvedbo raznovrstnih prireditev ne glede na vremenske razmere, in sicer od drsanje, izvedbo pustnega festivala, kulturnih predstav, srečanj, veselice, osebnih praznovanj, praznovanja obletnic, team buildingov, ... V lanskem letu je bil šotor v uporabi že 60 dni, žal smo morali letošnje načrtovane aktivnosti zaradi epidemije odpovedati.

Kako zagotovite sredstva za vse načrtovane dejavnosti? S kom vse se povezujete?

Turistično društvo si prizadeva pridobiti sredstva za izvajanje svojih dejavnosti in investicij. Prijavlja se na različne razpise, se povezuje z lokalnimi društvi in s turističnimi društvi izven občine. Prav z vzpostavitvijo projektnega partnerstva v okviru projekta Turizem na podeželju, v katerem se je naše društvo povezalo z Društvom za razvoj podeželja LAZ, Turističnim okoljskim društvom Županova jama in Turističnim društvom Cer Cerovo, smo vključena društva pridobila po eno zaposlitev za čas dveh let. Predstavniki vseh društev skupaj tvorijo projektno skupino, ki opravlja naloge trženja in promocije turističnih produktov. Pričakujemo, da se bo v času trajanja subvencije delovnega mesta obseg tržnih prihodkov toliko povečal, da bomo lahko zaposlitev ohranili in bo trajnostna.

Na kak način prebivalce Tuhinjske doline obveščate o delovanju društva?

V ta namen društvo od leta 2008 izdaja lokalni časopis Tuhinjski glas, katerega so ljudje sprejeli kot pomemben vir informacij. Idejni oče glasila je naš član Andrej Žalar, pod vodstvom Jožice Hribar pa njegovo delo pa nadaljuje uredniški odbor od leta 2018. Ljudje ga radi berejo in tudi pošiljajo razne prispevke, kar dokazuje, da naši krajani potrebujejo in si želijo pisani medij.

Kako pa skrbite za prepoznavnost Tuhinjske doline izven lokalnega okolja?

Društvo vsako leto na različnih sejmih predstavlja svoje dejavnosti in turistično ponudbo svojega kraja ter obiskovalce razvaja tudi z degustacijami okusnih lokalnih dobrot. Sodelujemo v radijskih in televizijskih oddajah in veseli smo, da imamo priložnosti promovirati Tuhinjsko dolino.

Se vam zdi, da je pojav epidemije covid 19 vplival tudi na turizem? Kako?

Seveda je sedanje obdobje epidemije močno spremenilo pogled na turizem, saj kaže, da starega načina življenja in bivanja ne bo več, turizem pa se od masovnega turizma premika k butičnemu, s tem se povečujejo priložnosti tudi za našo prelepo dolino.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

V decembru 2019 je društvo pridobilo status nevladne organizacije v javnem interesu na področju spodbujanja razvoja turizma. V letošnjem letu pa nas je Stičišče Središče vključilo med nevladne organizacije s potencialom, saj smo izkazali interes za lastni organizacijski in strokovni razvoj ter pripravljenost, da aktivno prispevamo k razvoju doline.

Upravni odbor je imenoval šestčlansko ekipo, ki je čas epidemije izkoristila za virtualna izobraževanja in se pod mentorstvom lotila ponovnega razmisleka o viziji in poslanstvu društva ter strateškem načrtovanju. V ekipo smo privabili mlade, ki želijo s svojo mladostniško zagnanostjo in novimi znanji ponuditi podporo in pomoč izkušnim članom.

Mislim, da je prihodnost slovenskega turizma svetla in da lahko zremo pogumno in samozavestno naprej. Zaradi trenutne epidemije in do odkritja cepiva ali zdravila proti korona virusu bodo društvene aktivnosti sicer malce zadržane, povečana pa bo skrb za varnost prebivalcev in obiskovalcev, prepričan pa sem, da bo to minilo in bomo lahko spet osvajali neznane kotičke Slovenije in sveta. Imamo pa Slovenci letos priložnost spoznavati svojo deželo, nad katero so tuji turisti očarani.

Vsem predanim prostovoljcem in ustvarjalcem naše zgodbe se ob 15-letnici društva iskreno zahvaljujem za trud pri razvoju turizma v Tuhinjski dolini, občini Kamnik in širše.

Tamara Damjanac

Pohod na Menino planino

Vabljeni na tradicionalni pohod na Menino planino v organizaciji Turističnega društva Tuhinjska dolina.

nedelja, 20. 9. 2020

Zbrali se bomo na parkirišču pred termami ob 7. uri zjutraj. Vabljeni!

Terme Snovik so ob pričetku leta dočakale polnoletnost

Pričetek letošnjega leta so Terme Snovik praznovala 18. obletnico delovanja družbe. Najvišje ležeče slovenske terme so leta 2002 uradno odprle svoja vrata. V tem obdobju je okolju prijazne, energetsko varčne in učinkovite terme obiskalo 2.511.000 gostov. Lansko leto so samo v mesecu avgustu zabeležili 9.130 nočitev, v oktobru 2019 pa pol milijonto nočitev. Pomembni mejnik je predstavljal priložnost za obujanje spominov na pretečeno pot, praznovanje dosežkov in jasen pogled v prihodnost. V družbi trenutno poteka zaključna investicija izgradnje večnamenske dvorane, namenjene organizaciji dogodkov na višjem nivoju v višini 500.000 €. Prokurist Ivan Hribar je predstavil na skupščini sprejet srednjeročni investicijski načrt. V pripravi je spremenjen prostorski načrt, ki bo prednostno urejal pokriti olimpijski bazen in hotel s spremljajočo wellness in zdravstveno dejavnostjo.

V uvodnem nagovoru ob praznovanju obletnice je Predrag Canjko, direktor družbe Terme Snovik, izpostavil usmeritev v butični turizem, ki je namenjen zahtevnemu gostu, ki ceni naravo, mir, dobro počutje, išče posebna doživetja. Butična ponudba bo privabila tako posameznike kot družine, ki bodo pripravljene plačati dodano vrednost. Turistične produkte bodo še naprej povezovali s Kneippovo življenjsko filozofijo, ki je zelo preprosta in uporabna prav za vsakogar za ohranjanje zdravega načina življenja in nasploh življenjskega ravnovesja. Terme Snovik razpolagajo z virom življenja, to je zdravilno termalno vodo. Tesno sodelujejo z okoliškimi kmetiji z namenom ponuditi lokalno pridelane proizvode. Novembra 2019 so bila kulinarčna prizadevanja prepoznana in nagrajena s 1. mestom na razpisu Turistično gostinske zbornice Slovenije z znakom kakovosti za leto 2020 v kategoriji »Lokalna gastronomija v hotelih«.

Zbrane goste je nagovoril Fedja Pobegajlo, direktor Turistično gostinske zbornice Slovenije. Izpostavil je sledenje Term trendom evropskega turizma in jih povabil, da se pridružijo aktivnostim, ki bodo potekale v okviru projekta Slovenija - Evropska gastronom-

ska regija 2021. Terme že sedaj delujejo v sinergiji z lokalnimi okolji ter krepijo nacionalno promocijo kulinarike.

Gostje praznovanja 18. obletnice so bili tudi mag. Matej Tonin, poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, Matej Slapar, župan Občine Kamnik, Franci Kramar, v.d. direktorja Zavoda za turizem, šport in kulturo Kamnik in Matej Mali, predsednik Krajevne skupnosti Srednja vas. V svojem nagovoru so izpostavili pomembno vlogo Term Snovik kot vodilnega ponudnika v destinaciji in poudarili pomen povezovanja za nadaljnji razvoj novih produktov.

Družba posebno pozornost namenja človeškim virom, zato načrtujejo vrtec za otroke zaposlenih, ki bo prav tako dostopen okoliškim otrokom. Že tradicionalno so tudi v letošnjem letu podelili dve nagradi zaposlenim s posebno zahvalo za doprinos podjetju, prizadevnost in delovno vnemo.

Prejemnica nagrade iz podjetja Terme Snovik je Stanka Burja, ki je v podjetju zaposlena že od začetka njegovega delovanja; prejemnik nagrade iz matičnega podjetja Zarja Kovic je Janez Novak, ki je v podjetju zaposlen že kar 40 let.

Terme Snovik so od samega pričetka družinsko usmerjeno podjetje, posebna zahvala gre Jožici Hribar in Jožici Urankar, ki sta energično in aktivno vzpodbujali aktivnosti razvoja Term in jih tako tudi pripeljale do tako visoke obletnice.

Dogodek je spremljal zanimiv program v izvedbi zaposlenih, zaključno druženje pa je potekalo v prijetnem vzdušju zokusnimi dobrotami izpod rok kuharskih mojstric restavracije Potočka, ki deluje v okviru kompleksa Term.

Stanka Parkelj Rozina, Terme Snovik

Optimistični načrti novega direktorja Term Snovik

Pogovarjali smo se s Predragom Canjkom, direktorjem Term Snovik, ki je vodilno funkcijo v Termah prevzel oktobra lani.

Prihajate iz štajerske prestolnice, iz Maribora, vendar se krajevno niste nikoli omejevali.

Res je, razdalja mi nikoli ni predstavljala ovire, sem se pa vedno kar nekaj časa zadržal na destinaciji, kjer sem deloval, in sicer so to

Terme Dobrna, hotel Špik v Kranjski Gori, ki sem ga tudi vodil. Več let sem delal tudi v tujini, in sicer na Češkem in v Dubrovniku. 8 let sem preživel na luksuznih križarkah. Podobno je tudi sedaj v Tuhinjski dolini, saj želim dihati z okoljem, v katerem delujem.

Zakaj ste se odločili za prevzem vodenja Term, kje ste videli ključne priložnosti razvoja?

Predvsem zaradi odlične poslovne in razvojne filozofije, ki so jo Terme zastavile že v preteklosti ter zaradi svojevrstnega izziva, da vedno obstajajo nove priložnosti za nadaljevanje razvoja. Terme Snovik že od svojega začetka sledijo viziji energetske učinkovitih in okolju prijaznih term. V zadnjem obdobju se Terme pozicionirajo kot pomemben ponudnik zelene, zdrave in aktivne ponudbe v turistični makro regiji Osrednje Slovenije, naša vizija razvoja se sklada s strategijo trajnostne rasti slovenskega turizma.

Korona situacija je v letošnjem letu močno spremenila vaš tok poslovanja. Kako se soočate s posledicami, vam turistični boni pri tem lajšajo delo?

V preteklosti so v Termah Snovik med gosti prevladovali tujci, ki jih letos ni. Zato pa imamo veliko domačih gostov, Slovencev, ki odkrivajo skrivnosti čudovitega sveta pod Veliko in Menino planino, vse več jih je, rezervacije so številne, tudi zaradi turističnih bonov, s katerimi je moč plačevati naše nočitve ali nočitve z zajtrkom. Terme Snovik so v teh dneh babilon slovenskih narečij.

Kako v tem času skrbite za varnost gostov in dnevnih obiskovalcev?

Da bi zagotovili brezskrben in varen obisk, smo sprejeli številne varnostne in higienske protokole, skladne z navodili NIJZ, opredeljene na vsakem koraku, ki ga gostje naredijo v našem kompleksu in vključujejo: nošenje obraznih mask v javnih zaprtih prostorih, razkuževanje rok in ohranjanje ustrezne medsebojne razdalje. Za še večjo brezskrbnost gostom priporočamo, da si preventivno izmerijo telesno temperaturo na aplikaciji za merjenje telesne temperature, ki je na voljo ob recepciji.

Je vašim gostom lahko tudi kdaj dolgčas?

Težko, gostje se radi zadržujejo pri nas, saj se vedno kaj dogaja. Animacijski program je prilagojen, izvajamo ga skladno z navodili NIJZ, torej v manjšem obsegu, a je zato pripravljen zelo raznovrstno. Gostje lahko čas namenijo vodni telovadbi, številnim vragolijam za otroke, lahko se udeležijo kulinarčnih delavnic, vsako sredo organiziramo slovenski večer, enkrat tedensko nas obišče palček Snoviček. Program usmerjamo na doživetja zunaj in v naravi. Poleg kovanja in sproščanja v našem wellness centru se gostje veliko sprehajajo po okolici – tudi bosonogo na Kneippovem doživetju, palice za nordijsko hojo si pri nas brezplačno izposodijo, z električnimi in gorskimi kolesi, ki jih tudi izposojamo, se podajajo v hribe, do Kamnika in Arboretuma, obiskujejo kmečke turizme, se zadihajo do Črnivca, mnogi pa preprosto poležavajo in uživajo v šumenju

gozdov. Našim gostom pri nas res ni dolgčas.

Ravno v tem času je v zaključni fazi tudi gradnja polmilijonske investicije, večnamenske dvorane v sklopu termalno-gostinskega objekta.

Tako je, sodobno opremljen večnamenski prostor bo velika dodana vrednost naši turistični ponudbi. Ne bo predstavljal le povečanih gostinskih zmogljivosti s skupno 132 dodatnimi sedeži v restavraciji, ampak bo omogočil trženje številnih novih produktov, kot so MICE dogodki, poslovna srečanja, poroke, praznovanja ter številni dogodki, seminarji, delavnice tudi za društva, klube in druge individualne skupine.

Kamnik je ena od vodilnih destinacij slovenskega turizma. Kje vidite sinergijske učinke povezovanja z destinacijo in lokalno skupnostjo?

Kot ponudnik v kamniški destinaciji nagovarjamo domači trg s številnimi doživetji, ki smo jih skrbno razvili v času zaprtja in so namenjena različnim segmentom gostov, poudarek pa smo namenili programom, ki goste zadržijo vsaj na dvodnevem oddihu. Intenzivno se povezujemo z Zavodom za turizem, šport in kulturo Kamnik, Občino Kamnik in ostalimi deležniki, izredno sodelovanje že vrsto leto teče s Turističnim društvom Tuhinjska dolina. Skupaj lahko ponudimo komplementarna doživetja na tako edinstveni destinaciji blizu Ljubljane.

Kako bi v dveh stavkih terme predstavili tujemu gostu, ki še ni obiskal Slovenije?

Terme Snovik so pravi tuhinjski biser, obdan z gozdovi na vseh straneh, v obsegu narave bo prav vsakdo našel številna termalna, aktivna, družinska doživetja za popoln odklop od vsakdana. Imamo odlično termalno zdravilno vodo kot ključni steber Kneippove filozofije. Terme želimo predstaviti domačim in tujim gostom kot prvovrstno Kneipp destinacijo v osrčju Kamniško-Savinjskih Alp.

Na 18. obletnici Term smo vas spoznali tudi v drugi luči. Kaj vam pomeni glasba?

Ogromno ... glasba človeka nahrani, sprosti in mu zagotovi energijo. Igram že od 7. leta dalje. Klavir, kitaro, tubo, študiral sem tudi solopetje v Brnu in že nastopal v Operni hiši v Brnu. Imam tudi glasbeno skupino, ki je, žal, tudi zaradi trenutnih obveznosti in deloma Covida-19, v fazi mirovanja. Mogoče nas boste imeli priložnost slišati v bližnji prihodnosti v našem mobilnem šotoru v Snoviku, ...

Najljubših 5 koticov/doživetij v Sloveniji.

Wou, ta bo težka, samo 5 ...? Glede na to, da sem prepotoval cel svet, lahko s ponosom povem, da se niti ne zavedamo, kako je Slovenija lepa, raznolika, bogata z naravo, kulinariko in vinom ... Seznam meni najljubših krajev ne pomeni tudi vrstnega reda, toda ... kot Mariborčan moram na prvo mesto postaviti Mariborsko Pohorje – slap Šumik, in nato Logarsko dolino, Goriška Brda, Trento, Kamniško-Savinjske Alpe.

In za konec, kakšen je vaš življenjski moto?

Sledim nasvetu, ki mi ga je oče dal v mladih letih: »Vse kar delam, delam z strastjo, počasi in temeljito ... in vedno vložim svoj maksimum! Kot manager pa verjamem v timsko delo, v učečo se organizacijo in zame so najpomembnejši moji sodelavci ... »

Stanka Parkelj Rozina

Župnija Šmartno v Tuhinju letos praznuje

Baročna cerkev sv. Martina

Za župnijo Šmartno v Tuhinju je letošnje leto jubilejno leto, saj mineva 60 let od posvetitve sedanje župnijske cerkve sv. Martina. Župnija Šmartno v Tuhinju je bila v obdobju 1944–1960 brez svoje cerkve, saj je bila nekdanja baročna cerkev sv. Martina, ki je stala na kraju sedanjega spominskega parka na pokopališču, leta 1944 minirana in dokončno leta 1955 skupaj z zvonikom porušena.

Staro baročno cerkev sv. Martina v Šmartnem je dal zgraditi duhovnik in pisatelj Franc Mihael Paglovec (posvečena l. 1742). Načrt za njeno obnovo je naredil arhitekt Jože Plečnik. A s pojasnilom, da je potrebno šmarško pokopališče povečati, je tedanja komunistična oblast izvedbo Plečnikovega načrta prepovedala, baročno cerkev pa dala porušiti. Ruševine cerkve so po naročilu oblasti odpeljali na mengeško polje.

Župnijska cerkev sv. Martina

Po nekajletnem vztrajanju duhovnika Ignacija Škoda, da bi župnija Šmartno v Tuhinju dobila svojo cerkev, je leta 1959 tedanja oblast vendarle izdala dovoljenje, da se v Šmartnem sme zgraditi »začasna kapela«. »Začasna kapela«, to je sedanja župnijska cerkev sv. Martina, je bila zgrajena po načrtih arhitekta Janeza Suhadolca. Gradili so jo sami župljani s svojimi prostovoljnimi sredstvi in s svojimi rokami. 29. maja 1960 jo je posvetil tedanji ljubljanski škof Anton Vovk. V zahvalo za prizadevanja za cerkev v Šmartnem smo se v župnijskem pastoralnem svetu odločili, da bi v letošnjem letu duhovniku Ignaciju Škodi postavili spominsko ploščo, ki bo stala pri stranskem

vhodu v cerkev. V izdelavi je tudi spominska plošča duhovniku in pisatelju Francu Mihaelu Paglovcu, ki bo stala v bližini njegovega groba, ki se nahaja v kripti porušene šmarške baročne cerkve. Kripta je danes zasuta.

Ljudje radi praznujemo. Človek, ki zna praznovati, priznava, da je del zgodovine, ki ga oblikuje in jo hkrati tudi sam soustvarja. Ker ob praznovanju obujamo spomine na dogodek, ki je povezan s kakšno osebo oz. osebami, so med pomembnimi razlogi za praznovanje hvaležnost, spoštljivost in ohranjanje spomina nanje. Da je danes župnija Šmartno to, kar je, se lahko zahvalimo našim prednikom in sodobnikom, in sicer domačinom pa tudi duhovnikom, ki so tu delovali. Prav ti srčni ljudje so tudi razlog za župnijsko praznovanje letošnje 60. obletnice posvetitve župnijskega svetišča sv. Martina.

Edi Strouhal,
župnik

V Termah Snovik so 8. 2. 2020 že dvanajsto leto zapored organizirali literarni večer, na katerem so se brale pesmi o pogumu.

OTROŠKI POGUM

Otroci so pogumni.
Že ko se rodijo,
se v ta kruti svet zapodijo,
in sence življenja vsak dan lovijo.
Otroci so pogumni.
Ko se spopadejo s šolo,
ko s prijatelji zapleše kolo
in zapadejo v puberteto golo.
Otroci so pogumni.

Ko odkrivajo življenja lepe zaklade,
ko doživljajo svoje življenjske balade
in oblikujejo svoje življenjske navade.
Otroci pogumno zrastejo v odrasle.
Vedno znova gojijo upanje o uspehu,
živijo pošteno, ne želijo živeti v grehu
in upajo, da bo njihovo življenje
minilo v smehu.

Zmagovalka: Zala Gril
učenka 7. razreda OŠ Gustava Šiliha iz Velenja

Za dvig turistične ponudbe se medsebojno povezujemo

V projektu Turizem na podeželju, ki ga financira Ministrstvo za javno upravo, smo vključena štiri društva iz osrednje Slovenije, in sicer: Društvo za razvoj podeželja LAZ, Turistično in okoljsko društvo Županova Jama, Turistično društvo Cer Cerovo in Turistično društvo Tuhinjska dolina. V vseh štirih društvih smo za čas dveh let zaposlili po eno osebo. Skupaj kot projektna skupina s povezovanjem skrbimo za opravljanje nalog trženja in promocije turistične ponudbe.

Do sedaj smo oblikovali svoj logotip »Turizem na podeželju« in izbrali slogan »Po navdih v naravo.« Izdali smo zloženko z naslovom: »Od grosupeljskega polja preko litijskih gričev v Tuhinjsko dolino,« s katero vabimo na ogled kraškega bisera Županove jame, Vodomčevega gaja – učne poti – po sledih vodomca, na kolesarski in pohodniški in prireditveni turizem v Jablaniško dolino ter ogled geološke zbirke savskih prodnikov in razstave ptic na Bregu pri Litiji.

Turistično društvo Tuhinjska dolina vabi obiskovalce na Kneippovo bosonogo pot v Snovik. Pot, ki je dolga 3,2 km, krepki stopala s hojo po mehki travi, lubju, zemlji, pesku in vodnih kamnih. Obiskovalci bodo spoznali Kneippovo življenjsko filozofijo petih elementov zdravega življenja, se poučili o zeliščih, ki rastejo ob poti in bodo preizkusili Kneippove oblike.

Trenutno pripravljamo nov program celodnevne ekskurzije, ki bi vključeval ponudbo oz. ogled znamenitosti vseh štirih društev. Program ekskurzije bo namenjen določenim ciljnim skupinam, kot

so razna društva in sindikati ter ostali organizatorji ekskurzij.

Na Instagramu smo odprli svojo spletno mesto Turizem na podeželju, kjer izmenično objavljamo slike oziroma novice in s tem skrbimo za našo prepoznavnost.

Projektna zaposlitev naj bi omogočala predvsem povečanje aktivnosti glede trženja mobilnega prireditvenega prostora, ki ga je v okviru LAS Srce Slovenije sofinanciral Evropski sklad za razvoj podeželja. S šotorom je Turistično društvo Tuhinjska dolina pridobilo možnost in pogoje za izvajanje prireditev in realizacijo različnih projektov, kot samostojni organizator oziroma v sodelovanju s Termami Snovik in drugimi subjekti. Zaradi nastale situacije, povezane z epidemijo Covid-19, je bilo trženje prireditvenega prostora začasno prekinjeno, sedaj pa ponovno ponujamo šotor v najem za razne svečane in druge družabne dogodke, saj prostor prav zaradi svoje velikosti omogoča zadostno razdaljo med udeleženci in s tem izboljša možnost za doseganje varnostnih določil za udeležence.

Vabljeni, da nas obiščete.

Pavla Tomec

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

MOŽNOST NAJEMA
ŠOTORA ZA SVEČANE IN
DRUGE DRUŽABNE
PRIREDITVE

MOBILNI PRIREDITVENI PROSTOR

TD Tuhinjska dolina omogoča najem šotora za posebna doživetja in dogodke, kot so sejmi, zabavne, kulturne in ostale prireditve, koncerti, različne zasebne zabave in praznovanja ter poslovni dogodki.

Šotor je lociran v Snoviku, nasproti Term Snovik.
V šotoru je urejena vsa potrebna infrastruktura.
Velikost šotora je 600 m², lahko najamete le del šotora.

Cena najema za osebna praznovanja znaša 1,00 EUR/m² z DDV
Cena najema za dogodke in prireditve znaša 2,00 EUR/m² z DDV

Cene veljajo za krajanje Tuhinjske doline.

Glede dogovora o najemu šotora smo dosegljivi na tel. številki 041 633 779 oz. prek elektronskega naslova info@td-tuhinjskadolina.si.

Vaše prireditve, dogodke lahko dopolnite z gostinsko, animacijsko in nastanitveno ponudbo Term Snovik. Več informacij o tem na: <https://www.term-snovik.si/sl/organizacija-dogodkov> (kontakt: Janez Pušnik, tel.: 051 410 775).

Zelena Tuhinjska dolina, ki vabi, nudi, daje oddih v naravi

Turistično društvo Tuhinjska dolina se je na sejmu Turizem in prosti čas predstavilo pod sloganom Zelena Tuhinjska dolina, ki vabi, nudi, daje oddih v naravi. Obiskovalci sejma so izkazali veliko zanimanja za spoznavanje naše doline. Zato je Turistično društvo Tuhinjska dolina v začetku marca povabilo na skupno srečanje predstavnikov krajevnih skupnosti, šole, turističnih, kulturnih, športnih in ostalih društev, ki se zavzemajo za večjo prepoznavnost Tuhinjske doline in kakovost življenja domačinov, saj so srečanja priložnost za boljše sodelovanje, medsebojno spoznavanje, stičišče novih idej, pobud in različnih praks.

Udeležba je bila zelo zadovoljiva, saj so se zbrali predstavniki od Nevelj do Motnika. Zelo vzpodbudno je dejstvo, da se je srečanja udeležil tudi župan, g. Matej Slapar, ki je podprl prizadevanja prisotnih s konkretnim razmišljanjem in predlogi.

Zbrani predstavniki so predstavili svoje predloge glede možnosti in priložnosti razvoja turizma v dolini. Skupna ugotovitev je bila, da so se z ustanovitvijo Term Snovik odprle številne možnosti in priložnosti razvoja turizma tako v dolini kot na Kamniškem. Prisotni so se dogovorili, da se dosedanja ponudba Tuhinjske doline predstavi v skupnem promocijskem katalogu in digitalni obliki. Za-

radi pestrosti najrazličnejših prireditev v našem okolju bi bilo smiselno pripraviti usklajen koledar in poskrbeti za medsebojno informiranje. V nadaljevanju so se zbrani dogovorili glede celovitejše predstavitve dogajanja v Tuhinjskem glasu, skupno pa so ugotovili, da je potrebno izkoristiti tudi potencial družbenih omrežij glede rednih objav ter stalen stik s sledilci, strankami in kupci.

Tekla je tudi razprava o pobudi, da bi v letu 2021 ob 30. obletnici naše države organizirali slovesnost z naslovom Vse najboljše, Slovenija. V ta namen je bil ustanovljen organizacijski odbor, v katerem je tudi župan Matej Slapar. Srečanje bo potekalo tri dni, 11., 12. in 13. junija 2021 v šotoru pri Termah Snovik. Povabili bomo vse Tuhinjke in Tuhinjce, ki jih je življenjska pot zanesla v tuje kraje, bodisi znotraj naše domovine, bodisi v tujino.

Turistično društvo Tuhinjska dolina si prizadeva za snovanje, povezovanje, koordinacijo in aktivnosti prebivalcev, turističnih delavcev ter sooblikovanje turističnega razvoja, turistične ponudbe v kraju, občini in regiji, kar mu z ljudmi, naklonjenimi turizmu, bolj ali manj tudi uspeva.

Jožica Hribar

XV. kolesarski vzpon iz Snovika na Črnivec 2020

Turistično društvo Tuhinjska dolina je v soboto, 20. 6. 2020, organiziralo tradicionalni že 15. kolesarski vzpon iz Snovika na Črnivec. Kljub jutranjemu dežju se je na štartu zbralo precej tekmovalcev. Traso, ki je dolga 10 km in s katero premagaš 400 m višinske razlike, je najhitreje prevozil Matej Lovše (GTG plin), ki je izenačil svoj rekord proge iz leta 2017, s časom 26:10. Sledil mu je domačin Boštjan Hribovšek s časom 27:04 in Blaž Žle s časom 27:12. Oba sta člana Kolesarskega kuba Calcit team Kamnik. Med kolesarkami je bila že petič najhitrejša Špela Škrajnar (Ganesha Team) s časom 35:45. Sledila ji je Špela Šipelj s časom 40:16 in Matejka Prešern s časom 46:20.

Med mlajšimi deklicami je na krožni progi po okolici Term Snovik zmagala Anamarija Kosec, med dečki v skupini A Tadej Dogša in Žan Rojc v skupni B.

Ob podelitvi priznanj in nagrad je sodelovala godba Tuhinjska dolina, ki je s svojimi nastopi poskrbela za prijetno vzdušje med tekmovalci in ostalimi obiskovalci prireditve.

Medalje in denarne nagrade so podelili Ivan Hribar, predsednik Turističnega društva Tuhinjska dolina, Predrag Canjko, direktor Term Snovik in Franci Kramar, v.d. direktorja Zavoda za turizem, šport in kulturo Kamnik.

Vsem tekmovalcem čestitamo za dosežene rezultate in jih vabimo, da se nam ponovno pridružijo na naslednji prireditvi.

Pavla Tomec

Občni zbor Turističnega društva Tuhinjska dolina

Občni zbor članov Turističnega društva Tuhinjska dolina je potekal v nedeljo, 7. junija 2020, pod šotorom v Snoviku. Predstavljeno je bilo delovanje društva v preteklem letu, ki ga je zaznamovalo veliko število raznolikih dogodkov. Izpostavimo lahko drsanje, pustni festival, cvetočo jesen, tekmo v ribanju hrena in tretji celovečerni koncert godbe. Turistično društvo se uspešno povezuje in sodeluje z lokalno osnovno šolo, pri čemer k sodelovanju pridobiva mlade, na kar je društvo še posebej ponosno. Na občnem zboru je bilo predstavljeno tudi finančno poročilo in podrobnejše delovanje posameznih sekcij: etnološke, kolesarske in pohodniške, sekcije turistični podmladek, godbe Tuhinjska dolina, sekcije za estetski

izgled doline ter nove, rokodelske sekcije. Dobro delovanje društva je pohvalil tudi direktor Term Snovik, Predrag Canjko, ki je izpostavil uspešno sodelovanje s termami in lokalno skupnostjo. Čeprav je letošnje leto zaznamovano z epidemijo, se društvo nadeja novih aktivnosti in izpeljave čim več dogodkov v prihajajočih mesecih. Po uradnem delu je sledil še interaktivni kviz z navzočimi, ki ga je pripravila skupina deklet v okviru projekta NVO s potencialom, srečanje pa se je zaključilo s piknikom in sproščenim druženjem ob 15. obletnici delovanja društva.

Anja Tabakovič

Povabilo v Tuhinjsko dolino na sejmu Alpe Adria

Mednarodni sejem Alpe Adria za zeleni, aktivni turizem ter kamping in karavaning je letos potekal od 29. januarja do 1. februarja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Članstvo Turističnega društva Tuhinjska dolina v Slovenski turistični zvezi omogoča brezplačno uporabo stojnice oz. sejmskega prostora. Med številnimi društvi, ki dajejo sejmu poseben pomen, se je predstavilo tudi naše društvo, ki sta ga letos predstavljali Pavla Tomec in Jožica Hribar, obiskovalce pa razvajali z dobrotami restavracije Potočka iz Term Snovik in turistične kmetije Pr Ustank. Predstavitev na sejmu Alpe Adria za naše turistično društvo pomeni eno od redkih priložnosti, ko se neposredno srečamo s ponudniki z različnih koncev Slovenije, si izmenjamo izkušnje ali navežemo poslovne stike. Sejem še vedno pritegne številne obiskovalce, tako posamezne radovedneže kot predstavnike društev, agencij in turističnih podjetij. S sloganom Zelena Tuhinjska dolina, ki vabi, nudi, daje oddih v naravi smo želeli čim več obiskovalcev povabiti na ogled naših tuhinjskih znamenitosti, dogodke, doživetja, nastanitve in lokalno kulinariko. Obiskovalce je najbolj zanimalo, ali imamo organizirano postajališče za avtodome, kakšne so kolesarske in pohodniške poti ter kdaj lahko pričakujemo kolesarsko pot od Mot-

nika do Kamnika, zanimali so jih dogodki v organizaciji društva ter dopolnjevanje ponudbe Term Snovik s ponudbo celotne Tuhinjske doline in Kamnika. Ugotovili smo, da je Tuhinjska dolina med obiskovalci sejma najbolj poznana po Termah Snovik in Menini planini.

Pavla Tomec

Ovčereja v Tuhinjski dolini

V letu 1982 je bila ustanovljena Ovčarska pašna skupnost Tuhinj, ki je bila registrirana pri Kmetijski zadrugi Emona Domžale. Rejski program, ki so ga ob ustanovitvi sprejeli, je predvideval mesno in mlečno usmeritev ovčereje za boljše izkoriščanje travnatega sveta.

Ovčereja kot zelo pomembna dejavnost je bila že od nekdaj zelo razvita tudi v naši dolini. Včasih je imela vsaka kmetija ovce. Celo družinski člani so imeli svoje ovce.

Že od nekdaj je bila prisotna mesna usmeritev, kar je opredeljevalo ovce kot strateški vir hrane za prebivalstvo. Zaradi neorganizirane poletne paše, so rejci začeli opuščati rejo. Tudi zato je bila Ovčarska pašna skupnost zadolžena za ponovno oživitev.

V letih 1980–85 je bilo politično zelo prisotno prizadevanje za samooskrbo in blagovne rezerve mesa v živem. V ta namen je Ovčarska pašna skupnost dobila 100 ovac, pod pogojem, da bo njihovo število 5-krat višje v 5 letih.

Namen je bil pridobiti čim večje število rejcev z manjšim številom ovac. To je bilo takrat tudi doseženo. Samo na Menini planini se je paslo 423 ovac.

Na Menini planini so za pašo ovac namenili 50 hektarjev površine, ki se je zaradi neuporabe zaraščala in so jo ovčerejci organizirano počistili. Da so lahko izvajali pašo, so postavili več kilometrov klasične lesene ograje in še enkrat toliko žičnate.

Prvo leto, torej leta 1982 se je na Menini planini paslo 32 ovac, leto kasneje pa 70. Ker pa nikoli ni vse tako, kot si želimo, je v tem primeru za težave poskrbela narava. Že prvo leto je v neurju strela ubila 16 ovac. Naslednje leto so potepuški psi 2-krat napadli trop ovac in jih 12 umorili. Medved, ki je bil tista leta stalno prisoten, je pokončal 38 ovac. Z odlokom države je bil naslednje leto v Lučah v Zgornji Savinjski dolini uplenjen.

Pašna skupnost je bila zelo aktivna in je leta 2000 organizirala 5. državno prvenstvo v strižnji ovac. Na nobenem tekmovanju prej in ne pozneje se ni zbralo toliko gledalcev kot ravno na Menini. Prišlo je več kot 1000 ljudi. Ohrabreni z dobro organizacijo smo bili organizatorji tudi naslednje leto, vendar sta nam jo zagodla dež in sneg. Kljub manjšemu obisku je tekmovanje uspelo.

Na samem začetku ovčarske zgodbe je predstavljala volna tudi del zaslужka. Po striženju smo volno sortirali in kvalitetnejšo odpeljali v pranje v Krapino na Hrvaško. Volno so oprali in posušili v enem dnevu. Predli pa smo jo v Žirovnici na Gorenjskem. Vso predeno

volno smo prodali lokalno, največ na stojnicah v času prireditve Narodnih noš. Danes volna ne predstavlja vira dohodka. Še največ je vzamejo vrtnarji za postavljanje visokih gred.

V času ustanavljanja Ovčarske pašne skupnosti ovčereja ni bila popularna in malo je bilo kmetij, ki so se ukvarjale poleg živinoreje tudi z ovčerejo. Do danes se je trend ovčereje močno dvignil, saj ovca pomaga ohranjati pašnike in travnike, ki jih ne moremo obdelovati strojno.

Jože Hribar

Jagnjetina na krožniku

Pravijo, da je jagnjetina meso za posladek, saj je zelo nežno, sočno in polnega okusa. Hkrati pa je to meso dietno in še zdravo. Če jagnjetino primerjamo z ostalimi vrstami mesa je bolj pusto, saj se maščoba nahaja na zunanjem delu mišic in jo, če želimo, z lahkoto odstranimo. Meso jagenjčkov vsebuje veliko vitaminov in mineralov, ki jih s pravilno pripravo ne uničimo in tako na krožnik dobimo mehko in zelo okusno meso, ki je tudi zdravo.

Meso lahko kuhamo, dušimo ali pečemo, in sicer ga lahko pripravimo na žaru, pari ali v pečici.

Mnogi prisegajo na okus pravkar pečenega mesa, ki ga marsikdo ne prepozna kot ovčetino, kar pa ne velja za ohlajeno pečenje oz. ponovno pogretim, pri katerem je okus intenzivnejši in bolj specifičen. Obstaja mnogo trikov in receptov, kako prikriti okus po ovci. Meso namakajo v vodi, mleku, vinu z začimbami. Kdor hoče pripraviti jagnjetino, naj doda sol, poper in izbrana zelišča.

V pogojih, kakršni so na Menini planini, na pašnikih s številnimi zelišči, brez uporabe mineralnih gnojil, je meso vrhunske kvalitete in nekaj tega boste lahko poskusili na prireditvi v Snoviku.

Matevž Hribar

Etnološki dnevi - Ovčereja v Tuhinjski dolini

Pranje volne

Sušenje volne

Turistično društvo Tuhinjska dolina bo tudi letos organiziralo etnološko dneve, in sicer zadnji vikend v avgustu. Društvo je za izvedbo prireditve pridobilo pozitivno mnenje Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ). Letošnjo zelo zanimivo temo z naslovom Ovčereja v Tuhinjski dolini bomo izvedli ob upoštevanje vseh varnostnih priporočil.

Ovčereja ni samo veja živinoreje, ampak ima tudi kulturno tradicijo, saj je to ena najstarejših dejavnosti, s katero je povezano tako rokodelstvo kot tudi prehrana. Ovce so se po naših hribovitih predelih pasle skoraj vedno. Menina planina je bila vedno simbol ovčereje. Bilo je obdobje, ko je ovčereja malo zamrla, ampak zdaj je spet v porastu in ovce so se preselile tudi na nižinske travnike.

Etnološki dnevi se bodo pričeli v petek, 28. avgusta, s kmečkim stand-up showom. V soboto bodo potekale rokodelske delavnice in prikaz uporabe volne. Članice rokodelske sekcije se redno sestajajo. Nastali so številni izdelki, kateri bodo razstavljeni na prireditvi.

Na osrednji prireditvi v nedeljo, 30. avgusta, se bomo ozrli v zgodovino ovčereje v naši dolini, predstavili pomen Menine planine in visokogorskih pašnikov.

Prikazano bo striženje ovac, članice rokodelske sekcije turističnega društva bodo prikazale in razložile obdelavo volne od pranja, krtačenja, predenja in izdelave izdelkov iz volne.

Volna se lahko uporablja za vrsto dejavnosti, tako v kmetijstvu, gradbeništvu, tekstilni industriji in za vsako dejavnost bo prikazana možnost uporabe.

Velik poudarek pa bomo namenili tudi kulinariki. Zadišale bodo dobrote iz ovčjega mesa, jagenjček, izdelki iz mleka, ovčji sir in vse te dobrote boste lahko poskusili.

Za dobro razpoloženje na prireditvi bo poskrbela Godba Tuhinjska dolina ter drugi glasbeni izvajalci.

Upamo, da nam bodo razmere dopuščale in da bomo lahko v naše in vaše zadovoljstvo izpeljali lepo prireditev, na katero vas vabimo člani Turističnega društva Tuhinjska dolina.

Zdenka Klančnik

OVČEREJA V TUHINJSKI DOLINI

28. do 30. avgust 2020

Prireditveni prostor pri Termah Snovik

petek, 28.8.2020
Od 19.30 do 21.00 ure - komedija **SLOVENSKA VICOTEKA** v izvedbi Janeza Cankarja in Jožeta Čamernika v prireditvenem prostoru

sobota, 29.8.2020
Od 10.00 do 13.00 ure - **RAZSTAVA IN PRIKAZ IZDELAVE IZDELKOV** iz volne pri vhodu v Terme Snovik

nedelja, 30.8.2020
Ob 15.00 uri osrednja prireditev **OVČEREJA V TUHINJSKI DOLINI** - avtohtone pasme ovc, pomen reje, uporaba volne, prikaz del povezanih s predelavo ovčje volne: striženje, pranje, krtačenje, predenje, polstenje in pletenje, razstava izdelkov rokodelske sekcije, razstava z naslovom Volna tuhinjskih ovc - gospodarska surovina, jagnjetina na krožniku

Za dobro razpoloženje bo poskrbela Godba Tuhinjske doline.

Vabljeni!

Organizator naproša vse obiskovalce naj na prireditve ne hodijo bolni, naj ohranjajo medsebojno razdaljo in se ravnaajo po navodilih, ki bodo nameščena ob vhodu in znotraj mobilnega prostora.

Volna tuhinjskih ovac kot gospodarska surovina

V zgodovini reje ovac je bil glavni namen reje pridobiti ovčjo volno, na nekaterih območjih tudi ovčje mleko, manj pa meso. Kakovost neobdelane ovčje volne, od česar je odvisna njena uporabnost, je povezana predvsem s pasmo, prehranjevanjem, bivalnimi pogoji v zimskem obdobju, genetiko ...

Tuhinjska volna jezersko solčavske pasme je srednje fina, premer vlaken je 32,9 μm , delež vlaken dolžine do 50 mm je 64 %, stopnja kodravosti je srednja, in sicer 2,48 kodrov/cm, in sposobnost polstenja z gostoto 0,174 g/cm³, primerna je za mikano in polčesano prejo. Po pranju nam ostane cca. 60 % vlaken za predelavo, v katerih je 5–6 % drugih primesi, v prejo pa lahko vkomponiramo do 50 % vlaken glede na težo neoprane volne.

Tradicionalno znani nameni uporabe strižene ovčje volne so tekstilni izdelki rokodelstva, domače in umetne obrti ter tekstilne industrije. Tehnološki proces pridobivanja in predelave volnenih vlaken obsega: striženje, sortiranje ovčjega runa (za tekstilno in drugo rabo), pranje surove znojne volne, sušenje volnenih vlaken, rahljanje in odstranjevanje nevlaknatih primesi (ročno cufanje ali industrijska karbonizacija). Polstenje je prva in najstarejša tehnika predelave volne, najstarejši dokazi o polstenju so stari 8500 let, kot atraktivna tekstilna tehnika je vedno bolj priljubljeno pri rokodelcih in oblikovalcih.

Za mikano volneno prejo je potrebno: maščenje in klimatiziranje vlaken, mikanje, predenje volnene mikanke. Tako pridobljena preja je kosmata, voluminozna in mehka. Posebno primerna je za izdelavo valjanih in kosmatenih izdelkov kot so sukno, odeje, tkanine za plašče, loden itd. Uporabna je tudi za vse vrste ročno in strojno pletenih izdelkov, kot so šali, nogavice, rokavice, kape, puloverji, modni dodatki, za izdelavo preprog, saj daje svojevrstno mehko in prijeten otip.

Največ neizkoriščenih možnosti ponujajo vrtničkarstvo, vrtnarstvo in cvetličarstvo, dejavnosti, ki jih lahko izvajamo sami in kjer ni tako ključna količina in kakovost volne. Pozitivne učinke souporabe ne-

obdelane ovčje volne pri vrtnarjenju predstavlja njena uporaba pri reševanju problema odstranjevanja organskih odpadkov, minimalni stroški priprave, ni stroškov skladiščenja, oddajanja in nadaljnjih postopkov predelave. Z uporabo ovčje volne se izognemo pranju, porabi velikih količin pitne vode, pridobimo naravno organsko gnojilo, izognemo se obdelavi ovčje volne s kemičnimi in ekološko obremenjujočimi sredstvi. Sedanja uporaba v gradbeništvu je zelo omejena, in sicer le za namene toplotne in zvočne izolacije. Malokdo pa se zaveda, da volneno vlakno deluje kot filter zraka, saj nase lahko veže relativno veliko količino vlage, zaradi svoje strukture pa tudi neprijetne vonjave. Novejše raziskave si prizadevajo v smeri trajnostne gradnje in rabe obnovljivih virov.

Ena od novosti in širokih možnosti je uporaba neobdelane ali delno obdelane ovčje volne v kombinaciji z drugimi materiali pri zunanjih ureditvah, ozelenitvah neplodnih, degradiranih in kontaminiranih zemljin. S temi postopki rešujemo več, veliko večjih, ekoloških in eksistenčnih problemov, kot je poraba same volne. Postopki so enostavni, hitri in s takojšnjimi učinki, zahtevajo malo investicijskih vložkov, istočasno pa z njimi rešujemo, ne pa obremenjujemo okolje. Ovčjo volno lahko koristno uporabimo pri pripravi zemljine za ozelenitev s travo ali zasaditev z drugimi rastlinami. Za nas je pomembno dejstvo, da se pri profesionalnem vrtnarstvu odpirajo številne možnosti porabe volne. Vloga volne pri sestavi oziroma pripravi gojitvenih površin je podobna kot pri ljubiteljskem vrtnarjenju. Bistvene razlike nastopajo v pristopu, velikosti, sistemih namakanja na tako imenovanih tankoplastnih površinah, oskrbe s hranili, tehnični in tehnološki opremljenosti (npr. računalniško vodenje celotnega procesa, kolobarjenje in v končni fazi prodaje). Raziskave na področju nanotehnologij bi lahko ustvarile nove tržne priložnosti za volnena vlakna, zato bo zanimivo slediti razvoju in rezultatom teh poskusov. Na volnenih vlaknih izvajajo raziskave in jih skušajo preoblikovati v: prevodne polimere, majice za spremljanje življenjskih znakov, inovativne kolenske ščitnike, inteligentne tkanine, vlakna za molekularno diagnostiko. Pri iskanju inovativnih rešitev uporabe ovčje volne v Sloveniji moramo največji poudarek nameniti nastriženi, manj kvalitetni in odpadni volni, ki je težko ali sploh ni uporabna za tradicionalne namene v domači obrti in tekstilni industriji, poleg tega pa dobi še status organskega odpadka.

Zdenka Žavbi

Kolovrat za predenje, sukanje (cvirnanje) volnene ali lanene niti

Praktične izkušnje pri turistični vzgoji v Termah Snovik

Na naši šoli, OŠ Šmartno v Tuhinju, poteka izbirni predmet turistična vzgoja. V šoli spoznavamo predvsem teorijo področja turizma, pri praktičnem delu pa so nam zelo pomagali v Termah Snovik. V tem letu smo se tam oglasili kar štirikrat. Ker je turistična vzgoja zelo priljubljen predmet, se je k temu izbirnemu predmetu prijavilo toliko učencev, da smo bili razdeljeni v dve skupini. Prva skupina je v Terme odšla 14. 11. 2019, druga skupina pa teden dni kasneje. Takoj, ko smo prišli, so nas lepo sprejeli, nam ponudili domače namaze, sokove in sadje. Ko smo se okrepčali, nas je čakalo zanimivo predavanje o Termah Snovik in celi Tuhinjski dolini. Povedali so nam vse o delovanju term, nastanku, načrtih za prihodnost, o

sodelovanju z domačini, dogodkih, ki se izvajajo tam, o skrivnosti simbola term in še veliko več, vendar vam vsega ne smeva povedati. Čas je hitro minil, zato smo se morali posloviti. A le za kratek čas, saj smo se 27. 2. 2020 ponovno vrnili, saj smo želeli spoznati poklice v turizmu. Predstavili so nam tri poklice. Prijazna receptorka nam je natančno predstavila svoj poklic ter njegovo pomembnost, saj receptor predstavlja prvi in zadnji stik z gostom. Z direktorjem term sta nam zaigrala primer pogovora med receptorjem in gostom. Imeli smo možnost pogledati na drugo stran recepcije in videti, kako poteka proces rezervacije in kupovanja kart. Prestavili smo se v restavracijo, kjer nas je pričakal nasmejani natakar. Ugotovili smo, da je v tem poklicu pomemben predvsem dober spomin, ravnotežje, kondicija in stik z ljudmi. Tudi nekateri izmed nas so se vživeli v vlogo natakarja in kuharja. Ostali smo se posedli za lepo pripravljeno mizo in se z natakarjem pogovarjali o bontonu. Medtem sta sošolki kot natakarici prinesli pijačo, kuharja pa sta že servirala hrano na krožnike. Hrana je bila odlična. Na koncu je prišel še pravi kuhar. Povedal nam je, kako poteka njegovo delo. Veseli, siti in polni novega znanja smo se poslovili v upanju, da se kmalu spet vrnemo. Že čez en teden je tudi druga skupina doživela enako izkušnjo. Spoznali in naučili smo se veliko novega, zato se gostitelju Term Snovik v imenu učencev, ki obiskujemo izbirni predmet iskreno zahvaljujemo za ves trud, čas in potrpežljivost.

Ana in Lucija

Košnja po starem

V soboto, 4. 7. 2020, so člani Turističnega društva Tuhinjska dolina v sodelovanju s Termami Snovik pripravili prikaz košnje po starem. S tem se vsako leto obudi spomin na eno izmed starih kmečkih opravil, ki se v današnjem času umikajo modernemu načinu življenja in počasi tonejo v pozabo. Zaradi razvoja tehnologije vse bolj izginjajo različna opravila in vse tisto, česar se spominjajo predvsem starejši ljudje, zato je pomembno, da naše društvo z organizacijo različnih prireditev in dogodkov skrbi za ohranjanje ljudskih običajev in kulturne dediščine, med katero sodi tudi košnja po starem, kot so to počeli naši predniki. S košnjo so začeli ob 6. uri zjutraj. Vešči kosci pa se niso izkazali le v košnji, ampak tudi s tem, da je znal vsak svojo koso tudi dobro nabrusiti. Tokrat je vse kosce presenetil Vid Kadunc z unikatnim brusom, nabrušene kose pa je tokrat vihtelo 11 koscev, med njimi tudi 15-letni Matej iz Tuhinja in 20-letni Luka iz Mengša, ki sta se zelo dobro odrezala. Matej je na koncu celo vzel v roke harmoniko in poskrbel za prijetno vzdušje. Gostje v apartmajskem naselju, ki prihajajo s cele Slovenije od Hotize, Zreč, Novega mesta do Tolmina, so z zanimanjem opazovali in spremljali košnjo koscev z ostrimi kosami. Gost iz Hotize se nam je pridružil že navsezgodaj, spremljal naša opravila, košnjo, malico, druženje in nas čez dva dni presenetil s čudovitim posnetkom in zagotovilom, da se zagotovo čez čas še srečamo v večjem številu in tudi nas povabil v njihov kraj.

Za jutranjo malico, vmesno okrepčilo in slastno sladico je poskrbela Manja Žebaljec. Ob pogovoru in obujanju spominov na tradicionalno prireditev, so sklenili, da se drugo leto zopet srečajo.

Pavla Tomec

Drsanje v Tuhinjski dolini

Kljub pomanjkanju snega v letošnji zimi so otroci in odrasli med 8. februarjem in 1. marcem 2020 lahko drsali na pokritem drsališču pred Termami Snovik. Drsališče je bilo odprto vsak delovnik med 16. in 19. uro, med vikendi in šolskimi počitnicami pa je bilo odprto od 11. do 19. ure. Drsanje je bilo brezplačno, lahko pa so si izposodili drsalke ali čelado. Učenci kamniških osnovnih šol so imeli zagotovljen brezplačni prevoz do drsališča tudi v času zimskih počitnic. Imeli so možnost plavati v Termah Snovik po znižani ceni. Poleg drsanja so se obiskovalci lahko zabavali tudi ob igranju ročnega nogometa in namiznega tenisa. V času počitnic pa je bilo poskrbljeno tudi za pester animacijski program. Na drsališču se je otrokom pridružil tudi Palček Snoviček, ki je z otroki drsal in se zabaval. Skupaj so plesali, se igrali razne igre, kot so Limbo, Kdo se boji črnega moža, ...

Po drsanju so se obiskovalci lahko okrepčali na stojnici Vratarnice, kjer so ponujali hot-doge, polentačinke in pijačo. Obiskovalci so bili najbolj navdušeni nad polentačinkami.

Največ obiskovalcev je bilo iz okoliških vasi, ki so v času počitnic prišli drsat tudi večkrat. Nekateri domačini so drsali že lani in so bili zadovoljni s ponudbo, zato so letos redno spremljali objave o drsališču. Veseli so bili, da so lahko drsali tudi letos in upajo, da bo drsališče pred Termami Snovik postavljeno tudi naslednjo zimo. Poleg domačinov so na drsanje prišli tudi obiskovalci iz Ljubljane in Kamnika, saj jim je bilo všeč, da je bilo drsališče pokrito in se je tako lahko drsalo v vsakem vremenu. Manj pa je bilo gostov iz Term Snovik.

Na drsališču so drsali tako mladi kot starejši. Na drsanje je prišel tudi očka z dvema otrokoma, sam ni znal dobro drsati, a se je kljub temu zabaval na ledu skupaj s svojima otrokoma.

Sponsorji drsališča so bili Terme Snovik, Zarja Kovic in Ora-vent. Postavitev drsališča pa so omogočili Občina Kamnik, Zavod za turizem, šport in kulturo Kamnik, Turistično društvo Tuhinjska dolina in Terme Snovik.

Sara Drolc

Pustovanje v Snoviku

Tudi na letošnjo pustno soboto, 22. februarja, je bilo v Snoviku živahno. Turistično društvo Tuhinjska dolina je organiziralo pustni festival v mobilnem prireditvenem prostoru v Snoviku. Popoldne je bilo poskrbljeno za zabavo najmlajših, ki so plesali in sodelovali v pustnih igrah. Ob koncu druženja so se lahko posladkali s slastnimi pustnimi krofi. Zvečer se je pustovanje nadaljevalo ob zvokih skupine Špica, ki je poskrbela za dobro vzdušje. Zbrane maškare pa je med rajanjem spremljala tudi komisija, ki je izbrala najboljše maske in jim podelila nagrade.

Anja Tabakovič

Turistično društvo Tuhinjska dolina med nevladnimi organizacijami s potencialom

V Sloveniji obstaja dobro razvit, učinkovit, inovativen in trajnostno naravnan nevladni sektor, ki zmore prepoznati potrebe svojega okolja ter se nanje učinkovito in uspešno odziva, je glasnik javnega interesa in ena od oblik sodelovanja državljanov pri upravljanju države. V decembru 2019 je tudi Turističnemu društvu Tuhinjska dolina uspelo pridobiti status nevladne organizacije v javnem interesu na področju spodbujanja razvoja turizma, saj s svojim delom prispeva k skupnemu cilju, razvoju turizma na območju Tuhinjske doline in občine Kamnik.

Društvo se zavzema za kakovost življenja prebivalcev Tuhinjske doline, za turistično prepoznavnost in za povezovanje z ostalimi društvi. Tuhinjska dolina postaja pomembna turistična destinacija in navdih za prebivalce in obiskovalce. Ključne dejavnosti društva so ozaveščanje prebivalstva, skrb za naravno in kulturno dediščino, ohranjanje šeg, navad in starih običajev z izvajanjem turistično zanimivih prireditev, ki privabljajo na območje obiskovalce, organizacija čiščenja in urejanja krajev, organizacija tekmovanj za urejenost kraja na lokalnem nivoju, nameščanje turističnih oznak, promocija območja, organizacija izletov, usposabljanje na področju turizma in trženja, spodbujanje partnerstva pri projektih, urejanje turistične infrastrukture, ...

V mesecu aprilu 2020 nam je Stičišče Središče kot izbrani nevladni organizaciji ponudilo možnost vključitve v program **“NVO s potencialom”** (NVO - nevladna organizacija). Gre za program razvojno naravnanih organizacij, ki želimo svojo dejavnost širiti in dvigniti na višji nivo, hkrati pa imamo za to dobro vzpostavljene temelje in priložnosti v okolju.

Imenovali smo ekipo šestih članic, ki bodo deležne prilagojene in poglobljene podpore pri krepitvi našega društva s strani Stičišča

Središča in zunanjih strokovnih izvajalcev. Skupaj bomo izdelale načrt krepitve društva in sooblikovale cilje, ki jih želimo doseči v določenem časovnem obdobju. Krepitev ali pospeševanje organizacijskega razvoja obsega usposabljanje za vodenje in strateško načrtovanje, pridobivanje sredstev, upravljanje s kadri, komuniciranje, spremljanje terena/ trga in lokalnih potreb ter področje odnosov s ključnimi deležniki.

Področje pospeševanja strokovnega razvoja obsega razvoj in implementacijo novih storitev in produktov oziroma krepitev strokovne usposobljenosti za opravljanje določenih storitev. Predvsem je poudarek na razvoju tistih dejavnosti, ki odgovarjajo na potrebe lokalnega okolja. Članice smo že pričele z usposabljanjem in izvajanjem aktivnosti. Proces usmerja svetovalec g. Matej Cepin, direktor Socialne akademije. Vzpostavljeno je online mentorstvo.

Čas pandemije koronavirusa nas ni ustavil, saj srečanja NVO in usposabljanja potekajo preko Zooma. Srečanja so poleg vsebinskega vložka tudi priložnost, da se NVO med seboj spoznamo in da skupaj izrazimo, kaj nam je pri izvajanju tega programa še posebej pomembno. Odkrivamo mnoge potenciale, ki jih doslej še nismo prepoznali, hkrati pa se kot udeleženci povežemo z osebnim in organizacijskim poslanstvom. S prizadevanjem članic ekipe, podporo članov društva in v okviru projekta NVO s potencialom želimo na področju turizma na našem območju narediti korake naprej in aktivno prispevati k razvoju okolja.

Vabljeni, da tudi vi prispevate predloge oz. izkažete vaš interes za sodelovanje pri razvoju doline na info@td-tuhinjskadolina.si.

Joži Hribar

NAJ BALKON 2019

NAJ BALKON 2020

Tudi v letu 2020 bomo ocenili in nagradili lepe balkonske zasaditve. Bodite pozorni na balkone v vaši bližini in o tistih, ki vas posebej prepričajo, sporočite Matevžu na številko **041 607 031** ali na E-naslov: **volcin@siol.net**

Lepo vabljeni!

Matevž Hribar, vodja sekcije za urejenost Tuhinjske doline je v začetku junija razdelil sadike sončnic za sončno Tuhinjsko dolino. Prav sedaj so v polnem razcvetu.

TERME SNOVIK

Zaradi povečanega obsega dela razpisujemo več prostih delovnih mest na različnih področjih dela.

Prosta delovna mesta:

- kuhar/ica
- receptor/ka za področje rezervacij
- sobar/ica
- reševalec/ka iz vode

Prav tako želimo v naši družbi prispevati k vzgoji strokovno usposobljenih in motiviranih sodelavcev, ki bodo skupaj z nami zagotavljali kakovostne storitve za naše goste, zato razpisujemo štipendije za naslednje poklice:

- 1 x natakar/ica
- 1 x kuhar/ica
- 1 x kozmetični tehnik - maser/ka

Možne so različne oblike sodelovanja v različnih obdobjih. **Pokličite nas na telefonsko številko 031 370 679 ali nam pišite na elektronski naslov zaposlitev@terme-snovik.si in dogovorili se bomo za spoznavno srečanje.**

Vabljeni, da se nam pridružite v Tuhinjski dolini in skupaj z nami gradite eko zgodbo termalnih doživetij v objemu gozda.

NOVO

TUHINJKA

Sodobno opremljena večnamenska dvorana v kompleksu Term Snovik je primerna za številne priložnosti:

- poroke • praznovanja • poslovna srečanja
- seminarje in izobraževanja • srečanje klubov in društev • in številne druge priložnosti

Postavitev se prilagodi posamezni priložnosti. Za okusno kulinarično ponudbo pa poskrbi restavracija Potočka.

Informacije: Janez Pušnik, tel: 051 410 775, e-naslov: janez.pusnik@terme-snovik.si

Projekt sofinancira LAS Srce Slovenije.

KMEČKI STAND-UP SHOW PETEK, 28. 8. ob 19.30 PRIREDITVENI ŠOTOR TERME SNOVIK

Vstopnice lahko kupite na recepciji Term Snovik.

Rezervacija na številki 040 33 66 72

(vsak dan med 9. in 19. uro)

Vstopnina:

- 10 € v predprodaji
- 12 € na dan dogodka
- 5 € otroci do 15. leta

Dogodek bo izveden v skladu z mnenjem in zahtevami NIJZ. Maske so obvezne.

ORAGNIZATOR: Turistično društvo Tuhinjska dolina

TUHINJSKI GLAS

IZDAJA:
Turistično društvo Tuhinjska dolina

ZAKONITI ZASTOPNIK:
Ivan Hribar, predsednik TD Tuhinjska dolina

UREDNIKA:
Jožica Hribar

UREDNIŠKI ODBOR:
Olga Drolc, Lučka Drganc, Sara Drolc in Anja Tabakovič

LEKTORICA: Tamara Damjanc

FOTOGRAFIJE: arhiv društva in Term Snovik

TISK: Filter urbane rešitve d.o.o.

NAKLADA: 2100 izvodov

Glasiilo prejmejo vsa gospodinjstva, javne ter zasebne ustanove od Nevelj do Motnika brezplačno.